

**КУШНІР А.Г. КРИВОХИЖИНЦІ – КОЛИСКА НАШИХ ДУШ. – ВІННИЦЯ:
КОНТИНЕНТ-ПРИМ, 2007. – 128 с.**

В історії розбудови сучасної незалежної Української держави серед проблем, які вимагають якнайшвидшого розв'язання, є одна, на нашу думку, незаперечна проблема – проблема існування малих сільських населених пунктів. Десятки тисяч їх зникло з карти України за останні 50 років. А скільки тисяч їх зараз піддані спустошенню, занепадають, стають непривабливими для життя, а головне нікому не потрібними.

Тому за добру справу взялись А. Г. Кушнір та автор ідеї проекту І. В. Гуменюк. Видно, болить їх душа за рідне село, його людей, за край, де вони народились, провели свої дитячі та юнацькі роки.

Це книжка про маленьке подільське село Вінницької області. Село не має ні стародавніх фортець, ні унікальних родовищ. Але там жили й живуть славні працелюбні люди, мудрі хлібороби, врешті, патріоти України. Їх життя – це багатвікова історія села, яка розглядається в контексті суспільних подій. Адже історія України складається саме з таких малопомітних сіл, які сьогодні піддаються спустошенню, занепадають, а головне, стають нікому непотрібними...

Історію своїх рідних Кривохижинців вони намагаються показати в контексті історичних подій. Новизною даної праці є те, що автори історію села розглядають через призму часу. А час розставить все на свої місця.

Робота актуальна, малодосліджена, окрім того, навіть у такому виданні як «Історія міст і сіл УРСР. Вінницька область», історії села Кривохижинці присвячено всього один рядок: - «Сільській Раді с. Волиняни підпорядкований населений пункт Кривохижинці» (Див. Історія міст і сіл УРСР. Вінницька область. – К., 1972. – С.463). Оце й все про славну багатвікову історію села і його людей. А скільки ще сотень і сотень сільських населених пунктів чекають, коли і про них скажуть добрі слова.

Недаремно потрібно якнайшвидше всім, кому не байдужа доля своїх населених пунктів, – історикам, краєзнавцям, підготувати нове видання історії міст і сіл України, де була б висвітлена історія всіх сільських населених пунктів України.

Рукопис роботи оригінально структурований. Із 5 розділів – чотири присвячено етнології села. Значний об'єм дослідження займають описи побуту жителів, етимології й семантики походження прізвищ, власних імен, обрядів і традицій. Автори роблять спробу дати генеалогічне дерево родоvodu жителів с. Кривохижинців, а також історію його походження.

Значна увага приділена сучасній історії села, зокрема, його людям, які, на думку авторів, приносили славу селу. З любов'ю, повагою й ніжністю І. Гуменюк та А. Кушнір пишуть про працівників сільського господарства, вчителів, військових, самотніх майстрів пензля і слова, дипломатів, зокрема, вихідця із Кривохижинців ректора Дипломатичної академії при МЗС України Б.І. Гуменюка. Часто згадує маленьку сільську хату професор, старший співробітник інституту мистецтвознавства, фольклору та етнографії ім. М. Рильського НАН України Л.І. Барабан, директор Михайловецького СПТУ № 36 В.З. Дворянський, талановитий художник, самородок, патріот В. Вовк та багато-багато інших славних земляків.

Від покоління до покоління йшов процес становлення кривохижинецької громади, окремих родин. Величним хліборобським досвідом, самотньою регіональною культурою, високою загальнолюдською моральністю славились численні родини Мельників, Головатюків, Біланів, Канюків, Савчуків, Таранів, Царинюків тощо.

Водночас з жалем і болем описуються сучасні Кривохижинці, які з 1959 р. стали бригадним селом і почали занепадати. Якщо ще в 1983 р. у селі проживало 413 осіб і нараховувалось 225 дворів, то на 2003 р. тут проживало лише 150 осіб і нараховувалось 70 дворів. Нерідко сільська вулиця колись славного села нараховує 2-3 хати, а решта – пустують, дошками забиті вікна, давно позаростали тут стежки, доріжки... Село прискорено вимирає. Були часи, зазначає автор, що в селі проживало більше 2 тисяч осіб (в 1795р.). У передвоєнні роки ХХ століття в селі проживало близько 890 осіб (СІ 13).

Автори доходять справедливого висновку про потребу негайного відродження занепадаючих і вмираючих сіл держави.

Жаль, що не все вдалося реалізувати, багато свідків того часу уже немає в живих, документів, археологічних досліджень явно недостатньо. Але цей нарис не має кінця: кожна

Наукові записки

.....
людина може продовжити її, доповнити своєю історією, новими дослідженнями майбутніх істориків.

І головне, ця книжечка написана про односельчан і для односельчан, і ми сподіваємось, що вона їм буде цікавою і корисною. І все ж не буде перебільшенням зазначити, що праця А. Г. Кушніра є певним внеском в скарбницю знань історії міст і сіл України .